

Dosarul nr. 3ra-1145/23
2-23161180-01-3ra-19112023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina (V. Cuculescu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, A. Bostan, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

20 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Partidul Politic „Șansă”,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Partidului Politic „Șansă” împotriva Consiliului Electoral al
Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31, persoană terță Comisia
Electorală Centrală, privind obligarea emiterii actului administrativ individual
favorabil,

împotriva deciziei din 19 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 13 noiembrie 2023, Partidul Politic „Șansă”, a înaintat acțiune în instanța
de judecată împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale
Șoldănești nr.31, privind anularea hotărârii nr.105 din 08 noiembrie 2023, obligarea
examinării contestației în fond, și infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale
în circumscripția electorală Șoldănești nr.31, precum și obligarea de a solicita
Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art. 176 din Codul electoral și
declararea alegerilor locale nule în această circumscripție electorală.

În motivarea acțiunii a invocat că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. 1108 din data de 04.07.2023 a fost stabilită data alegerilor locale generale pentru
data de 05.11.2023.

În data de 09.08.2023 prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1165 a
fost aprobată lista partidelor politice, înregistrate la Agenția Servicii Publice care au
dreptul să participe în alegerile locale generale din data de 05.11.2023, astfel Partidul
Politic „Șansă” este inclus în listă la poziția nr. 52.

În data de 06.10.2023, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1411 a
fost confirmată persoana responsabilă de finanțe (trezorier) din partea Partidului

Politic „Șansă” pentru perioada campaniei electorale a alegerilor locale generale din 05.11.2023.

Astfel, Partidul Politic „Șansă” în calitate de concurent electoral și-a înregistrat candidați la funcția de primari de localități și candidați la funcția de consilier locali/raionali/municipali practic în toate circumscripțiile electorale.

În circumscripția electorală raională Șoldănești nr.31 din partea Partidului Politic „Șansă” au fost înregistrați 254 candidați la funcția de consilieri și 23 candidați la funcția de primar.

Remarcă că, candidații Partidului Politic „Șansă” au demarat o campanie electorală corectă și în conformitate cu prevederile legale. Acuzațiile aduse partidului din partea unor structuri ale statului niciodată nu au fost confirmate prin probe sau acte juridice definitive.

Prin dispoziția abuzivă a Comisei pentru Situații Excepționale nr. 92 din data de 03.11.2023, cu încălcarea tuturor procedurilor legale și contrar Constituției, Convenției Europene și legislației electorale, cu depășirea gravă a competenței CSE a anulat înregistrarea tuturor candidaților Partidului Politic „Șansă” din toate circumscripțiile cu obligarea organelor electorale de a plica în dreptul fiecărui candidat exclus ștampila „retras”.

Prin demersul din data de 04.11.2023 Partidul Politic „Șansă” a atenționat toate consiliile electorale de circumscripție raionale și municipal despre acest fapt și despre inadmisibilitatea punerii în aplicare a deciziei de retragere a candidaților Partidului Politic „Șansă”, dat fiind ilegalitatea excluderii din alegeri.

În data de 08.11.2023 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 a expediat în adresa contestatarului hotărârea nr.105 din data de 08.11.2023 prin care contestația depusă de Partidul Politic „Șansă” a fost declarată inadmisibilă. A atras atenția că reclamantul nu a fost invitat la examinarea acestei proceduri administrative.

În data de 09.11.2023 hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 a fost contestată, prin cerere prealabilă la organul electoral ierarhic superior Comisia Electorală Centrală.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale din data de 12.11.2023 cererile prelabile la acest subiect au fost comasate într-o singură procedură și au fost declarate inadmisibile.

Subliniază că, prin hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 contestată, a fost refuzată examinarea cererii anume a concurentului electoral Partidului Politic „Șansă” cu referire la o problemă care vizează, și anume fiind eliminat abuziv din alegeri i s-au încălcat toate drepturile fundamentale, în special la alegeri libere și dreptul de a fi ales. Confirmarea rezultatelor alegerilor fără participarea unui concurent electoral eliminat abuziv și ilegal din alegeri afectează direct anume Partidul Politic „Șansă” care este îndreptățit să ceară repararea dreptului vătămat în instanța de contencios administrativ. Consideră că acest fapt reprezintă o gravă încălcare a procedurii și eludarea normelor imperative ale codului administrativ cu privire la efectuarea unei proceduri administrative.

Prin urmare, organul electoral, nu a examinat fondul contestației, circumstanțele de fapt și nu a verificat temeinicia argumentelor expuse. Iar actul administrativ contestat, contrar prevederilor art.118 din Codul administrativ, nu este

motivată. Or, motivarea trebuie să justifice prin forța logicii, raționamentelor, probelor și normelor de drept, toate elementele care compun legalitatea actului administrativ, însă, la caz această exigență lipsește. Susține că încălcările descrise, incertitudinea și netransparența actului administrativ fac dovada caracterului incert al acestuia.

Conform art. 119 alin. (1) din Codul administrativ, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert. Caracterul cert, trebuie să denote raționamentul actului administrativ individual emis, astfel, încât dispozitivul să fie rezultatul unei raționament juridic constant, proporțional și previzibil.

Reiterează că, hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 nu este motivată și nu este suficient de certă.

A mai indicat că, autoritatea publică a ignorat în totalitate aceste cerințe legale, regulile de procedură au fost ignorate în totalitate, nu au fost analizate circumstanțele și faptele importante cazului, iar decizia luată contravine cel mai grav scopului urmărit de lege și care este total disproporționată.

Conform actului administrativ contestat, contestația a fost declarată inadmisibilă, iar unicul argument este că Partidul Politic „Șansă” nu mai este subiect de depunere a contestației în temeiul art.94 din Codul electoral dat fiind că în baza Dispoziției CSE nr. 92 din data de 03.11.2023, toți candidații Partidului Politic „Șansă” li s-a anulat înregistrarea, astfel pierzând calitatea de concurent electoral. Organul ierarhic superior – Comisia Electorală Centrală, practic, a repetat argumentele din actele contestate, a interpretat și aplicat eronat și abuziv prevederile legale, în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept.

Consideră acest argument neîntemeiat, ilegal și în contradicție cu circumstanțele de fapt. Or, în baza Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1165 din 09.08.2023 Partidul Politic „Șansă” a fost inclus în lista partidelor politice care au dreptul să participe la alegerile locale generale din 5.11.2023, la poziția 52. Această hotărâre nu este abrogată, iar Partidul Politic „Șansă” nu este exclus din listă.

În acest context, organele electorale nu aveau nici un drept să rețină că Partidul Politic „Șansă” nu are dreptul să depună contestații și să declare contestațiile inadmisibile, deoarece Partidul Politic „Șansă” este inclus în lista de partide care participă la alegeri în temeiul hotărârii CEC nr. 1165 din data de 09.08.2023.

Astfel, argumentul Comisiei Electorale Centrale precum că acest act pentru Partidul Politic „Șansă” este cu efect consumat și nu se mai aplică pentru reclamant este unul ilegal și neîntemeiat. Or, atât timp, cât nu există o hotărâre subsecventă a Comisiei Electorale Centrale de modificare a hotărârii nr. 1165 din data de 09.08.2023 de eliminare a poziției Partidului Politic „Șansă”, nimeni nu poate constata efectul inaplicabil al acestui act față de reclamant.

Mai mult ca atât, dispoziția CSE nr. 92 din data de 03.11.2023 a fost contestată în ordine de contencios administrativ, iar la moment se află în examinare în cadrul Curții de Apel Chișinău. Astfel, la ziua de astăzi nu există o decizie definitivă și executorie cu privire la excluderea candidaților Partidului Politic „Șansă” din alegeri, deci, statutul de subiect electoral nu a fost anulat, în consecință Partidului Politic „Șansă” are toate drepturile de a depune contestații.

Susține că, la ultimele ședințe ale Comisiei Electorale Centrale, Partidul Politic „Șansă” a fost subiectul mai multor examinări, cu aplicarea diferitor sancțiuni în

calitatea sa de subiect electoral, fapt confirmat prin actele Comisiei Electorale Centrale.

În hotărârea CEC nr. 1550 din 08.11.2023, deja după adoptarea Dispoziției CSE, Comisia Electorală Centrală recunoaște explicit că Partidul Politic „Șansă” mai deține calitatea de concurent electoral. Argumentul Comisiei Electorale Centrale precum că prin dispoziția CSE s-au făcut derogări de la Codul electoral și art. 101 alin. (5) nu mai este aplicabil este unul ilegal și abuziv. Prin dispoziția contestată CSE, nu s-au făcut derogări de la art. 101 din Codul electoral, iar însuși faptul sumării de către CSE a drepturilor unor organe electorale – această comisie s-a substituit acestora, astfel îi sunt direct aplicabile prevederile art. 101 alin. (5) din Codul electoral.

Evidențiază relevanța prevederilor internaționale menționate supra cu privire la cazul examinat. Or, refuzul de a examina în fond contestația și declararea acesteia inadmisibilă de toate organele electorale îngrădește dreptul la un proces echitabil, acces la justiție și recurs efectiv.

Astfel, organul electoral era obligat să examineze contestația în fond odată cu procedura de confirmare/infirmare a alegerilor în circumscripția corespunzătoare, iar refuzul nejustificat impune anularea actului administrativ cu emiterea unei noi soluții de organul ierarhic superior.

Reiterează că, eliminarea candidaților prin aplicarea ștampilei „retras” s-a efectuat abuziv până la soluționarea contestațiilor depuse și contrar prevederilor art. 101 alin. (5) din Codul electoral care prevede suspendarea de drept a oricăror hotărâri de acest gen. Dat fiind eliminarea abuzivă din buletinul de vot al candidaților Partidului Politic „Șansă”, consideră că rezultatele alegerilor din 05.11.2023 în circumscripția corespunzătoare sunt grav afectate și influențate. Or, este evident faptul că dacă candidații Partidului Politic „Șansă” rămâneau în buletinele de vot atunci rezultatele alegerilor erau să fie total diferite. În condițiile în care în data de 05.11.2023 în circumscripția corespunzătoare au fost eliminați abuziv din buletinul de vot candidații Partidului Politic „Șansă”, acest fapt a influențat direct rezultatele alegerilor, fapt ce a generat distribuția incorectă a mandatelor.

În asemenea circumstanțe, conchide că, consiliul electoral de circumscripție are temeiuri de fapt și de drept de a infirma alegerile în circumscripția corespunzătoare, conform competențelor revăzute la art. 174 din Codul electoral.

A mai indicat că, în data de 24.02.2022 Parlamentul a adoptat hotărârea nr. 41 privind declararea stării de urgență. Motivul stării de urgență a fost declarat conflictul militar din țara vecină, pericolul securității regionale. Parlamentul a acordat competențe CSE reieșind din prevederile Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Aceste competențe au fost acordate în vederea soluționării problemelor stringente care reies exclusiv din situația care a generat instituirea stării de urgență. Starea de urgență a fost prelungită de multe ori.

Prin hotărârea nr. 274 din data de 21.09.2023 Parlamentul, la solicitarea CSE și Guvernului iarăși a fost prelungită starea de urgență încă pentru 60 de zile. Conform notei informative și declarațiilor Prim-ministrului în plenul Parlamentului necesitatea prelungirii stării de urgență a fost dictată de ostilitățile militare din Ucraina, suprapunerea cu criza energetică, potențiala criză a refugiaților, fapte ce pot afecta securitatea națională.

De asemenea, a menționat că anterior atât Guvernul, cât și CSE nu și-a depășit mandatul și nu a impus alte restricții ale drepturilor fundamentale, precum dreptul la întruniri etc. Nici în raportul CSE, nici în declarațiile Prim-ministrului din plen nu au fost oferite date și informații prin care s-ar constata anumite amenințări la securitatea națională generate de alegeri.

A remarcat că, conform competențelor CSE, atribuite prin art.2 al hotărârii Parlamentului nr. 41/2022, Comisia nu a fost abilitată cu careva competențe în materie electorală sau gestionare a proceselor electorale.

Mai mult ca atât, conform hotărârii nr. 274/2023 de prelungire a stării de urgență, Parlamentul expres a indicat la art. 6 că prezenta stare de urgență nu afectează organizarea și desfășurarea alegerilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Acest fapt înseamnă că unicele organe competente rămân a fi doar Comisia Electorală Centrală și organele electorale inferioare, care sunt perfect funcționale să administreze procesul.

Consideră că, Comisia pentru Situații Excepționale și-a depășit grav competențele delegate de Parlament implicându-se ilegal în procesul electoral din Republica Moldova și substituind organele electorale. Or, nici Legea nr. 212/2004, dar nici hotărârea Parlamentului nr. 41/2022 nu acordat dreptul CSE de legiferare, de substituire a Parlamentului, de substituire a regulatorului principal în domeniul alegerilor – Comisia Electorală Centrală, autorități funcționale în totalitate. CSE a fost abilitat să ia măsuri legate de depășirea stării de urgență, doar atât. Aceste măsuri se rezumă la problematica energetică, depășirea consecințelor fluxului de migrați din Ucraina și anumite măsuri economice generate de conflictul din țara vecină, nimic mai mult. CSE a fost abilitat să ia măsuri legate de depășirea stării de urgență, doar atât. Aceste măsuri se rezumă la problematica energetică, depășirea consecințelor fluxului de migrați din Ucraina și anumite măsuri economice generate de conflictul din țara vecină, nimic mai mult. Nu există nicio urgență legat de riscuri s-au amenințări pentru securitatea statului, după cum se menționează în dispoziție, anume din partea reclamantului.

Mai invocă că, acuzațiile aduse Partidului Politic „Șansă” sunt de-a dreptul aberante și ridicole. Nu există niciun act juridic definitiv sau vreo sentință de judecată care ar stabili vinovăția reclamantului ca o entitate juridică colectivă în privința acelor grave acuzații aduse. Motivele legate de război hibrid și amenințări din partea Federației Ruse sunt falsuri ordinare și care nu au nimic comun cu activitatea reclamantului care se ghidează strict de lege iar candidații acestuia participă în campanie electorală respectând principiile uni proces electoral corect și legal. După cum reiese din textul dispoziției, aceasta a fost adoptată în baza scrisorii nr. E/11772 din 03.11.2023 a Serviciului de Informații și Securitate (SIS).

Partidul Politic „Șansa” respinge insinuările Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și cele ale Serviciului de Informații și Securitate, ca fiind absolut false, deoarece ele se bazează pe niște informații care nu corespund atât circumstanțelor faptice ale cazului, cât și prevederilor legii.

Partidul Politic „Șansa” consideră că, atât Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, cât și Serviciul de Informații și Securitate au dat dovada transformării lor în agenți electorali ai partidului de guvernământ, având un singur scop - ajutarea acestuia să scape, prin înlăturarea din cursa electorală, de un

concurrent electoral, care se află în ascensiune, fiind susținut masiv de poporul Republicii Moldova.

Partidul Politic „Șansa” neagă primirea finanțării din străinătate, fie din partea dlui Ilan Șor, fie din partea oricărei alte persoane.

A enunțat că, organele competente ale statului nu au adus la cunoștința partidului sau conducerii acestuia probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar fi demonstrat că acceptarea ipotetică a finanțării ilegale este imputabilă întregului Partid Politic „Șansa” sau că cineva dintre candidații partidului a fost implicat în acte de corupție.

A mai menționat că, Partidului Politic „Șansa”, precum și candidaților acestui partid, printre altele li s-a imputat „manipularea opiniei publice”. Nici Comisia, nici SIS nu specifică în ce constă această „manipulare”, nu este indicat cine a comis această manipulare, când, unde, în ce circumstanțe.

A remarcat că, nici partidului, nici candidaților acestuia nu le-a fost acordată posibilitatea să-și apere interesele legitime, să aibă acces la probe, să se bucure de serviciile avocatului sau să-și prezinte explicațiile. Nici la ședința Comisiei pentru Situații Excepționale reprezentanții partidului nu au fost invitați. Partidul Politic „Șansa” invocă caracterul fals al motivării dispoziției nr.92 și în partea referitoare la „manipularea opiniei publice”.

În acest context, dispunând asupra anulării înregistrării concurrentului electoral, Comisia pentru Situații Excepționale și-a asumat competențele instanței de judecată și, prin urmare, ar fi trebuit să activeze potrivit regulilor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantând Partidului Politic „Șansa” respectarea tuturor drepturilor la un proces judiciar echitabil, garantate de acest articol. Ceea ce nu a avut loc.

Partidul Politic „Șansa” consideră că, atât lui cât și candidaților acestuia li s-au încălcat drepturile garantate de Art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Principiile enumerate mai sus de către Curtea Constituțională sunt aplicabile și relevante speței descrise, dat fiind că nu doar Parlamentul urmează să aplice cu precauție instituția stării de urgență, dar în primul rând CSE este obligat să aplice acele competențe delegate cu precauție maximă și doar în strictă conformitate cu motivele care au generat starea de urgență, doar în cazuri excepționale când alte măsuri ordinare nu sunt posibile și nu în detrimentul respectării drepturilor fundamentale ale omului.

Dispoziția nr. 92 din 03.11.2023 restrânge unele drepturi și libertăți ale cetățenilor sau creează premise pentru fentarea drepturilor constituționale ale acestora, ignorând și omițând aplicabilitatea în timp, în pofida testului de proporționalitate statuat expres în art.54 din Constituția Republicii Moldova.

În opiniile expuse, Comisia de la Veneția subliniază importanta principiului proporționalității. Această cerință trebuie să se aplice atât pentru deciziile privind restricțiile de circulație, cât și pentru implementarea lor și măsurilor aferente care pot afecta alte drepturi și libertăți, care pot consta în restricții suplimentare ce pot fi impuse populației în timpul restricțiilor de circulație, ca de exemplu închiderea școlilor sau a companiilor, restricții privind furnizarea de servicii publice sau interzicerea evenimentelor publice, sau activitățile de securitate întreprinse de autorități în acest context. Similar restricțiilor de circulație, toate aceste măsuri trebuie să fie proporționale cu amenințarea și cu iminența acesteia, nu trebuie să aibă

o durată mai mare decât amenințarea în sine și trebuie să se aplice doar în regiunile afectate de aceasta. Importanța principiului proporționalității este confirmată de Constituție. Chiar dacă prin actul administrativ unde se manifestă puterea discreționară se referă la aspectele care, într-un cadru legal, conferă autorității publice (CSE/SIS) o anumită libertate de decizie, acest lucru nu presupune în nici un caz devierea de la litera legii, or, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității. Autoritatea pârâtă în cadrul puterii sale discreționare, având obligația de a explica de ce a adoptat o anumită conduită din mai multe posibile nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul legii. Or, puterea discreționară nu trebuie confundată cu posibilitatea de a acționa arbitrar sau fără control, cum se pare că ar sugera-o utilizarea cuvântului „discreționar”. Subsecvent, atunci când decizia administrativă nu respectă limitele exterioare pe care legea le stabilește puterii discreționare a administrației, intervine excesul de putere, motiv pentru care actul de constatare este ilegal.

A invocat că, actul contestat contravine standardelor și recomandărilor unanim recunoscute, aprobate de Comisia de la Veneția în Codul bunelor practici în materie electorală din 2002.

Consideră că, prin interzicerea unui cerc larg de persoane de a candida în cadrul alegerilor se încalcă nu doar dreptul de a fi ales dar și dreptul de asociere, or cel care nu poate candida nu poate nici să se asocieze cu un partid pe lista căruia să candideze.

Astfel, constată depășirea cadrului constituțional prevăzut la art. 41 din Constituție dar și la art. 11 din CEDO. Partidul Politic „Șansa” este o organizație care practică activitatea politică, fiind susținută de zeci de mii de cetățeni ai Republicii Moldova. Atingerea acestui obiectiv este posibil doar pe calea participării în campanii electorale: prezidențiale, parlamentare, locale. Indică că autoritatea pârâtă a sfidat aceste principii constituționale cu privire la proporționalitatea restrângerii unui drept fundamental și neafectarea substanței dreptului. Prin raportare a acestor cerințe la cauza dedusă judecății, nu încapă îndoială că prin sancțiunea dispusă de către pârât, Hotărârea Comisiei Electorale Centrale contestată reprezintă o ingerință disproporționată în substanța dreptului de a fi ales, drept garantat de legea fundamentală și de Convenția Europeană.

Totodată atenționează că, situația premisă de sancționare a Partidului Politic „Șansa” și eliminare a candidaților din alegeri nu are suport factologic, reprezentând o distorsionare deliberată a realității, orientate spre hărțuirea unui concurent electoral.

Prin dispoziția CSE a fost un abuz de drept veritabil, când un grup (CSE) a urmărit direct distrugerea mai multor drepturi fundamentale protejate de Convenție – dreptul la libera exprimare, dreptul de asociere și alegeri libere.

Consideră că, din atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prevăzute la art. 22 al Legii nr.212/2004 și în Regulamentul CSE aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1340/2001, Comisia este creată pentru exercitarea unor măsuri menite să reducă riscul declanșării situației excepționale.

În cazul emiterii Dispoziției nr. 92 din 3.11.2023 se instituie restricții și îngrădiri inadmisibile a dreptului de a fi ales, libertatea de exprimare, libertatea de asociere, și altele.

Sușține că, în acest caz de grave încălcări ale legislației și principiilor internaționale, urmează a fi aplicate direct prevederile tratatelor internaționale și Legea Supremă a Republicii Moldova cu privire la garantarea dreptului la alegeri libere și dreptul de a fi ales.

Consideră că, autoritatea pârâtă a adoptat un act administrativ contrar legii; forma și conținutul actului administrativ contravine prevederilor imperative ale legii; la examinarea procedurii administrative contestatarul nu a fost invitat și audiat fiind încălcate drepturile procedurale, de a se apăra și a prezenta probe; reclamantul a fost tratat de către autoritatea pârâtă cu dispreț, ură și prejudecată din motive politice, fapt ce violează principiul bunei credințe și imparțialității; prin declararea contestației inadmisibile, autoritatea pârâtă, contrar prevederilor legale și circumstanțelor de fapt, a limitat dreptul reclamantului la un proces echitabil, acces la justiție, la un recurs efectiv și la dreptul de a cere restabilirea dreptului vătămat. În condițiile în care nu toți concurenții electorali au avut posibilitate de a participa la alegeri iar alegătorii nu au putut exprima liber votul, considerăm că rezultatele alegerilor au fost influențate grav cu distribuirea incorectă a mandatelor.

Indică că, aceste circumstanțe sunt suficiente pentru a infirma alegerile locale în circumscripția corespunzătoare.

În asemenea circumstanțe, solicită anularea hotărârii nr.105 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 din data de 08.11.2023, obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 să examineze contestația, în fond, și să infirme rezultate alegerilor generale locale în circumscripția electorală Șoldănești nr.31, obligarea Consiliului Electoral al 9 Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31 să solicite Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art. 176 din Codul electoral și declararea alegerilor locale nule în această circumscripție electorală.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a atras în proces în calitate de persoană terță, Comisia Electorală Centrală (f.d.77-79).

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2023 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată (f.d. 92).

Prin decizia din 19 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 15 noiembrie 2023, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Partidului Politic „Șansă” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31, persoană terță Comisia Electorală Centrală, privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

A fost emisă o decizie nouă cu privire la declararea acțiunii depuse de Partidului Politic „Șansă” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale raionale Șoldănești nr.31, persoană terță Comisia Electorală Centrală, privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, ca inadmisibilă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond neîntemeiat a purces la examinarea și soluționarea acțiunii, din motiv că, Partidul Politic „Șansă” nu este subiectul abilitat cu dreptul înaintării contestațiilor în materie electorală, ceea ce denotă caracterul inadmisibil al revindecărilor din acțiune. Or, este obligația

reclamantului de a prezenta instanței confirmarea întrunirii condițiilor stabilite de art.94 alin.(1) și (2) din Codul electoral, precum că acesta ar avea calitatea de subiect al contestației, întrucât, în speță, Partidul Politic „Șansă” nu se încadrează în prevederile normei legale enunțate.

Instanța de apel a concluzionat că, întrucât este apreciată inadmisibilă pretenția invocată în acțiune privind anularea actului administrativ, astfel încât pretențiile privind obligarea examinării contestației în fond, și infirmarea rezultatelor alegerilor generale locale în circumscripția electorală Șoldănești nr.31, precum și obligarea de a solicita Comisiei Electorale Centrale aplicarea prevederilor art. 176 din Codul electoral și declararea alegerilor locale nule în această circumscripție electorală, subsecvente contestării actului administrativ, sunt inadmisibile per se. Ceea ce în consecință constituie temei de declarare inadmisibilă a acțiunii inițiate de Partidul Politic „Șansă”. Respectiv, instanța de judecată nu poate să purceadă la examinarea cauzei în fond.

La 19 noiembrie 2023, ora 16:54, prin intermediul poștei electronice, Partidul Politic „Șansă” a depus recurs împotriva deciziei din 19 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, aplicarea directă a prevederilor art.6, 10 și art. 3 protocolul I al CEDO, casarea deciziei contestate, cu emiterea unei decizii noi privind admiterea contestației.

În motivarea recursului, Partidul Politic „Șansă” și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt și de drept expuse în contestație (cererea de chemare în judecată) și în cererea de apel.

În esență a notat că, instanța de apel nu a examinat cerințele și argumentele recurentului referitor la legalitatea actului contestat, referitor la procedura adoptării și alte circumstanțe.

În opinia recurentului, soluția și argumentele instanței de apel sunt neîntemeiate și adoptate în contradicție cu circumstanțele cauzei. Astfel, contrar cadrului legal instanța de apel a acceptat necondiționat poziția intimatului precum că PP „Șansă” nu este subiect de a depune contestație deoarece a fost eliminat din alegeri, fiind o abordare total abuzivă și neîntemeiată.

De asemenea, a opinat că, instanța de apel a ignorat prevederile legii care prevăd expres că recurentul nu a fost exclus din actul administrativ al CEC cu privire la lista partidelor care pot participa în alegeri locale. Instanța de fond doar a acceptat, fără nicio analiză a argumentelor organelor electorale.

A remarcat că, instanța de apel, contrar prevederilor legale a aplicat norme derogatorii conform dispoziției Comisei pentru Situații Excepționale care nu au nicio relevanță cazului din speță. Instanța de fond nu a luat în calcul prevederile art. 101 alin. (5) al Codului electoral.

A concluzionat că, instanța ierarhic inferioară nu a examinat întinderea violării dreptului de acces la justiție și a unui recurs efectiv, drepturi fundamentale încălcate de intimat în momentul declarării contestației drept inadmisibil.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 19 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, decizia instanței de apel a fost notificată recurentului la 19 noiembrie 2023, ora 18:10.

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

La 19 noiembrie 2023, Comisia Electorală Centrală a depus referință asupra recursului declarat de Partidul Politic „Șansă” împotriva deciziei instanței de apel, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței

de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Partidul Politic „Șansă”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenții argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a

instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Partidul Politic „Șansă”.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Partidul Politic „Șansă”, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă